

MIRCEA CEL BATRAN

1386-1418

1. Hotarele tarii.

MIRCEA CEL BATRAN a fost unul dintre cei mai straluciti vuievozi pe care i-a avut Tara Romaneasca. Vi-teaz in razboi, iscusit diplomat in timp de pace, bun organizator si carmutor de tara, putini din domnii nostri ii pot sta alaturi. Dusmanii insisi l-au laudat; astfel, un cronicar al turcilor, Leunclavius, il socoteste drept „cel mai viteaz si cel mai ager” dintre principii crestini. Pe vremea lui Mircea Tara Romaneasca a atins cea mai mare intindere din toate timpurile. Tara Romaneasca se intindea asadar si peste munti, unde domnul avea ca feude Amlasul si Fagarasul, cuprindea si malul drept al Dunarii incepand cam din dreptul Turtucaiei. Felul in care Dobrogea a ajuns in mana lui Mircea nu e inca bine lamurit. Probabil, faptul a avut loc prin lupta, poate prin lupta cu turcii care-l atacasera pe Ivanco. Darstorul-Silistra de astazi- va fi si el castigat in aceeasi epoca-1388-1389.

1. Lupte cu turcii

POLITICA EXTERNA a lui Mircea a fost dominata de un fapt capital: primejdia turceasca.. Toate razboaiele lui Mircea se fac cu turcii, nici unul cu ungurii, cu moldovenii si cu atat mai putin, prin urmare, cu polonii. Turcii, in plina expansiune cuceritoare, aveau mult mai multe mijloace decat domnul muntean. Dar rezistenta lui indelungata- provocand admiratia adversarilor insisi- a avut un rezultat de cea mai mare insemnatate: a pastrat fiinta statului muntean in timp ce Bulgaria cadea sub loviturile lui Baiazid si era prefacuta pasalac turcesc. Tara Romaneasca a putut rezista si a asigurat astfel continuitatea vietii sale politice.

Inceputul conflictului cu turcii a avut loc in anul 1389, cand Mircea a trimis- dupa unele cronicile turcesti -un corp de oaste ca sa-l ajute pe Lazar, cneazul sarbilor, in razboiul pe care acesta il declarase sultanului Murad. Lupta s-a dat pe locul numit Campia Mierlelor (Kosovopolje, in sarbeste). La inceput se parea ca biruinta va fi a crestinilor, mai ales dupa ce un sarb fanatic, Milos Oblici, patrunse pana la locul unde se afla sultanul Murad si-l ucise cu lovituri de pumnal. Fiul lui Murad Baiazid supranumit si Ildaram (Traznetul) din cauza repeziciunii hotararilor si miscarilor sale, lua insa imediat comanda armatei turcesti si schimba retragerea initiala intr-o stralucita victorie. Crestinii fura zdrobiti: cneazul Lazar insusi isi pierdu viata.

Mircea trebuia acum sa astepte ca turcii sa se razbune De aceea, el fortifica linia Dunarii. Atacul lui Baiazid s-a produs in 1394; lupta a avut loc la Rovine, langa o apa (mai degraba Jiul decat Argesul), in ziua de 10 octombrie. Ostasii lui Mircea se luptara cu vitejie si castigara biruinta; dar, asa cum se va intampla 200 de ani mai tarziu la Calugareni. Mircea, dupa o noua lupta, defavorabila in regiunea Curtii de Arges, trecu peste muntii, la Brasov; aici se incheie la 7 martie 1395, in conditii de perfecta egalitate, un tratat de alianta cu regele Sigismund al Ungariei.

Participarea lui Mircea la lupta de la Nicopole facu pe Baiazid sa intreprinda, in anul 1397, o expeditie de razbunare in Tara Romaneasca. Ostile turcesti insa fura invinse: ne-o spune in chip categoric un cronicar bizantin. O alta victorie a reputat Mircea in 1400.

Dupa aceasta, urma pentru Mircea o perioada ceva mai linistita. In 1402, iulie 28 avu loc la Ankara, o lupta intre Baiazid si Timur-Lenk (Timur cel Schiop), hanul mongolilor. Sultanul turcilor, a carui armata era numeric inferioara, fu invins si facut prizonier; inchis intr-o cusca si purtat prin Asia in urma invingatorului, el muri curand dupa aceea. In urma lui ramasera mai multi fii care incepura indata (anul 1403) o lupta apriga pentru mostenirea parinteasca. Mircea se amesteca in aceasta lupta interna si sprijini cu armele pe unul din fii, pe Musa. Acesta si ajunse sa fie incoronat sultan la inceputul anului 1411. Din nefericire insa, aceasta situatie nu dura mult. Musa

fu invins de un alt frate, Mohamed care ramasese singurul stapanitor al imperiului (1413). El provoaca o expeditie de razbunare a lui Mohamed in Tara Romaneasca, in 1417; cu acest prilej luara turcii cetatea Giurgiu si a cedat otomanilor si Dobrogea.

3. Activitatea interna

IN AFARA DE LUPTELE sale stralucite, Mircea mai este insemnat si prin felul cum a stiut sa gospodareasca tara, facand sa se rezolve comertul si viata economica, in general. El a acordat brasovenilor un nou tratat de comert, 1413, specificand vama pe care ei trebuiau sa o plateasca; se aduceau marfuri atat din Rasarit, „de peste mare”, cat si din Apus, tocmai din extremitatea cealalta a Europei. Alte doua tratate de comert au fost acordate de voievod liovenilor, unul probabil in 1403, al doilea in 1409. Mircea a ridicat o noua ctitorie, de piatra si caramida aparenta, la Cozia, acordandu-i bogate danii, ca si manastirii Tismana, precum si multora din celelalte lacasuri existente in vremea aceea.

Mircea a murit la 31 ianuarie 1418 si a fost ingropat in ctitoria sa de la Cozia, intr-un sarcofag de piatra, cioplit ca in Apus. Chipul marelui voievod se vede si astazi pe peretele ctitoriilor.

Vlad Ţepeş(1456-1462)

Ţepeş a fost un domnitor pe cât de viteaz, pe atât de drept. El a pedepsit aspru pe acei boieri care trădau şi treceau de partea otomană.

Nu mai vorbim de hoji, pe care domnitorul îi ura şi îi pedepsea cu severitate, trăgându-i în ţeapă

Luptele cu Otomanii

Vlad Țepeș și-a întocmit oastea din boieri de țară ,țarani liberi și târgoveți.Din rândurile celor mai viteji a ridicat dregători și că- pitani de oaste. El l-a înfruntat cu curaj pe Mahomed al doilea. În răstimp de șase ani de domnie,el n-a avut ca alți domnitori răgazul necesar pentru a retrage populația în munți și a-și alege un loc favorabil luptei .Otomanii năvăleau pe neașteptate în grupuri mai mari sau mai mici,prădau,jefuiau și ucideau fără milă.Pe femei le luau în robie. Țepeș era meșter în întinderea capcanelor de tot felul.Este cunoscut așa-numitul atac de noapte.Într-o noapte întunecoasă Țepeș cu o mână de oșteni îmbrăcați turcește a pătruns în tabăra vărmașilor.Românii au făcut mare zarvă.Otomanii au ieșit din corturi crezând că este vorba de o întregă oaste românească. Țepeș și ai săi se rătrăsaseră pe nesimțite,iar otomanii se măcelăriră între ei până la ziuă.În 1462 sultanul voi să-l prindă pe Țepeș printr-un vicleșug.Trimisese pe Hamza-Pașa la Giurgiu pentru a lua de la Țepeș 500de copii ceruți ca ostatici.Dar Țepeș nu se lăsă înșelat.Ascunde în pădure o oaste de viteji și,când Hamza-Pașa se pragătea să-l prindă,aceștia sariră la luptă și-l spulberă pe otomani.Cei prinși erau trași în țeapă.

Sfârșitul lui Țepeș

Văzând acest lucru sultanul,veni în aceleași an în fruntea oști numeroase.Țepeș nu mai are forțe să i se opună pleacă în Transilvania și de acolo la regele Ungariei,Matei Corvin.Dar acesta crede în acuzațiile negustorilor sași, Care îl urau pe Țepeș și care l-au pârât regelui că a trecut de partea turcilor.Matei corvin îl va întemnița o vreme,apoi eliberat,Țepeș participa la alte campanii împotriva turcilor,însă domnia și-o va redobândi abia în 1476.El continuă cu aceeași înflăcare lupta pentru independență, dar în aceleași an cade victimă unui complot al boierilor.Se pare că mormântul viteazului domnitor se află la Snagov.

Datorita obligatiilor financiare fata de sultan,care erau covarșitoare s-a ajuns la revolte antiotomane cum a fost aceea condusa de Radu de la Afumati,domn al TARII ROMANESTI intre 1521-1529,cu mici intreruperi.

RĂZBOIUL ANTIOTOMAN DE SUB CONDUCEREA LUI MIHAI VITEAZUL.
UNIREA POLITICĂ A ȚĂRILOR ROMÂNE
1593-(17-19 AUGUST)1601

Angajarea Țărilor Române în războiul antiotoman de la sfârșitul sec. al XVI-lea a fost determinată de factori interni și externi.

Criza Imperiului Otoman în ultima treime a sec. al XVI-lea s-a manifestat și în Țările Române prin agravarea dominației otomane au încetat, iar aceasta a avut drept urmare înăsprirea suzeranității asupra Țărilor Române. A fost instaurat un regim politic controlat de Poartă, care încălca stipulațiile ahidnamelor (capitulațiilor), menite să reglementeze relațiile româno-otomane.

În lupta antiotoman domnul Țării Românești miza pe o susținere a popoarelor balcanice: a negustorilor și clerului din Balcani, a conspirației grecești antiotomane etc.

Rolul hotărâtor în concentrarea forțelor antiotomane trebuia să-l joace unirea eforturilor Țărilor Române. Acțiunile antiotomane ale românilor s-au desfășurat într-un cadru politic extern favorabil, determinat de constituirea unei coaliții europene antiotomane- *Liga Creștină*, inițiată de Imperiul Habsburgic și Statul Papal, la care au mai aderat Spania și ducatele din nordul Italiei- Toscana, Mantova, Ferrara, nu însă Polonia și Anglia, care au ocupat o poziție rezervată față de coaliție.

Aceștia au fost factorii ce au servit drept premisă a războiului antiotoman și a unirii politice a Țărilor Române sub conducerea lui Mihai Viteazul.

Războiul antiotoman. Mihai Viteazul devine domn al Țării Românești în octombrie 1593, fiind sprijinit de marele vizir Sinan Pașa, de puternica familie a Buzeștilor (din Oltenia, unde Mihai fusese ban) și de Cantacuzinii aflați la Constantinopol.

În anul când noul domn al Țării Românești urca pe tron, Liga Creștină depunea eforturi pentru a atrage Țările Române în coaliție, deoarece așezarea și așezarea strategică și potențialul lor militar puteau fi decesive într-o confruntare cu otomanii. La 13 noiembrie 1594 la București și Iași se declanșează insurecția antiotomană prin acțiunea asasinării garnizoanei otomane și a cămătarilor levantini.

În iunie 1595 Sigismund semnează un tratat similar cu Aron Vodă. Dar suspectând pe domnul moldovean de infidelitate, sigismund îl înlocuiește cu Ștefan Răzvan, care recunoaște de asemenea suzeranitatea ardeleană. Sigismund devine suzeranul Țării Românești și al Moldovei.

În vara anului 1595 a avut loc prima confruntare serioasă dintre oastea Țării Românești și cea osmană, condusă de Sinan-Pașa. Turcii dispuneau de un efectiv de 50.000-80.000 de oameni, oastea lui Mihai- de 16.000-18.000 de oameni și 12 tunuri cărora li se alăturase un detașament ardelean, condus de Albert Kiraly. Mihai, retras într-o poziție mai favorabilă obține la Călugăreni, la 13 august 1595, o remarcabilă victorie punând pe fugă oastea otomană. Pierderile otomane erau mari, dar superioritatea numerică a turcilor îl face pe Mihai să se retraga. Sinan-Pașa ocupa Bucureștiul și Târgoviște, ridică fortificații și începe să organizeze teritoriul potrivit sistemului de pasalac. În octombrie 1595 oastea transilvăneană, cea moldovenească și cea muntenescă fac jonctiune, atacând împreună pe otomani.

Ultimii sunt urmăriți, atacați la Giurgiu și cu mari pierderi se retrag în panică peste Dunăre.

Campania din 1594-1595 a dus la înlăturarea suzeranității Otomane prin acțiunile unite ale forțelor muntene, transilvănene și moldovene.

Între timp, coaliția se destramă: cancelarul polon Ian Zamoyski îl detronează pe Ștefan Răzvan, înlocuindu-l cu Ieremia Movilă (1595-1606). Ca urmare, Mihai, la propunerea vizirului încheie pace cu Poarta, care îl recunoaște domn (ianuarie 1597).

Profitând de răgaz, Mihai întărește ordinea în țară. În noiembrie-decembrie 1595 el adoptă un AȘEZĂMINT prin care interzicea dreptul de stămutare a țăranilor dependenți, numiți rumâni. Această măsură era menită să statornicească populația satelor și să asigure veniturile vistieriei statului.

În 1598, la Tîrgoviște, Mihai Viteazul încheie un tratat de alianță cu Imperiului Habsburgic prin care împăratul Rudolf al II-lea îi recunoaște lui Mihai domnia ereditară și îi acordă ajutor financiar pentru a năimi lefegii și a opri pe otomani la Dunăre. Noul tratat a anulat clauzele tratatului de la Alba Iulia cu Sigismund Bathory din 20 mai 1595. Alianța cu Imperiul Habsburgic a redeschis ostilitățile cu turcii. O campanie întreprinsă de oastea lui Mihai peste Dunăre (care ajunge pînă în Balcani), îi face pe turci să revină la relații de pace. Ca urmare a luptelor împotriva otomanilor din 1594-1599 Țara Românească și-a redobîndit independența.

Unirea politică a Țărilor Române.

Evenimentele politice și militare din 1594-1599 l-au convins pe Mihai Viteazul că înlăturarea suzeranității otomane este posibilă numai prin unirea eforturilor celor trei țării românești. Colaborarea

s-a destrămat atît în urma instaurării în Moldova a domnului Ieremia Movilă, cît și a renunțării lui Sigismund Bathory la tronul Transilvaniei. După o scurtă revenire la tron, el renunță din nou în favoare vărului său, cardinalul polonez Andrei Bathory. Ultimul încheie pace cu turcii și vara anului 1599 îi cere lui Mihai să renunțe la tronul Țării Românești.

Domnul muntean trimite soli la împăratul Rudolf al II-lea, cerându-i încuviințarea de a-l înlătura pe Andrei Bathory din Transilvania.

Oastea munteană trece Carpații în două coloane, care fac joncțiune lîngă Sibiu la 16 octombrie 1599, iar la 18 octombrie, ă n conuscuta bătălie de la Șelimbăr, Andrei Bathory este înfrînt . Fiind prins de secui, el este decapitat. La 1 noiembrie 1599 Mihai Viteazul intră în capitala principatului-Alba Iulia. Dieta îl recunoaște la locuitor al împăratului.

Mihai Viteazul, care se intitula domn al Țării Românești și Ardealului, ia măsuri pentru a-și consolida domnia. El introduce doi boieri munteni în Consiliul principelui, așază în cetăți pîrcălabi proprii, face donații de domenii boierilor munteni, încercînd să-și creeze o bază socială proprie. Totodată scutește de biruri preoții români și duce o politică ecleziastică de dialog cu

catolicismul. Scopul preconizat era eliminarea bisericii calvine și unitariene și introducerea bisericii ortodoxe alături de catolicism și luteranism în sistemul religiilor recepte. Această măsură însemna o deschidere spre recunoașterea românilor ca element politic.

Domnul a întărit vechile privilegii ale secuilor și a obligat Dieta să acorde drept de pășunat satelor românești.

Consolidându-și domnia în Transilvania, Mihai întreprinde un nou efort pentru a readuce Moldova în tabăra antiotomană, cu atât mai mult cu cât domnului, Ieremia Movilă, ajutat de poloni, avea intenția de a-l instala domn în Țara Românească pe fratele său Simion Movilă, fiind susținut de o parte din boierii munteni.

În mai 1600 oastea munteană (17000 de oameni), divizată în trei coloane, pătrunde pe teritoriul Moldovei. Intrarea în Suceava și Neamț se făcea fără luptă. Într-un act din 6 iulie 1600 Mihai Viteazul se intitulează *Domn al Țării Românești, al Ardealului și toată Moldovei*. Frontul antiotoman este refăcut. Domnul ia măsuri pentru a atrage boierii și populația Moldovei de partea sa. Orașenii și sătenii care au avut de suferit în urma campaniei erau scutiți de dări pe 6 ani. Urcarea lui Mihai pe tronul Moldovei a fost consfințită de un sinod bisericesc în frunte cu mitropolitul Dionisie Rally.

Vestea despre frământările politice din Transilvania îl face pe domn să părăsească Moldova (aug.1600), unde lasă loțjiitor pe Marcu Vodă (fiul lui Petru Cercel, fostul domn al Țării Românești). Dar în scurt timp domnia Țării Moldovei este reluată de Ieremia Movilă, ajutat de poloni.

Nobilimea maghiară, ostilă unei supremații române, s-a alăturat generalului austriac Basta (care nutrea planuri ambițioase în privința principatului) și l-a învins pe Mihai la Mirăslau la 18 septembrie 1600.

Intențiile nobilimii ardeleni de a-l readuce la domnie pe Sigismund Bathory îl fac pe împăratul Rudolf să-l primească pe Mihai aflat la Viena, apoi la Praga, și să apeleze la serviciile lui în redobândirea Transilvaniei. Lui Mihai i se promit subvenții pentru reorganizarea oștii și se trimite poruncă lui Basta să colaboreze pentru izgonirea lui Sigismund din principat. La 3 august 1601 la Guruslău (lângă Zălău) oștile lui Mihai și Basta îl înfrâng pe Sigismund. O răscoală în Țara Românească duce la izgonirea lui Simion Movilă din scaunul muntenesc. Mihai Viteazul putea să readucă sub ascultarea sa Transilvania și Țara Românească. Însă habsburgii, care își aveau scopurile lor în Țările Române, pun la cale asasinarea lui Mihai prin intermediul generalului Basta, la 19 august 1601 pe Campia TURZII. Astfel se încheie viața unui mare comandant de obști și a unui unificator de țară.